

Но отъ друга страна, той разшири границитѣ на България къмъ югъ като ѝ даде двоенъ излазъ на Бѣло Море — на Орфанския заливъ съ пристанището Кавала и на Солунския заливъ при устието на р. Бистрица. Колкото за Солунъ, той запази *status quo ante*, едно, защото пристанището имаше изгледъ да получи международно значение и, второ, защото оставаше единствената морска база на Турция за съобщение съ турскитѣ още провинции: Албания, Босна и Херцеговина. Относително Одринско напразенъ е упрека, че графъ Игнатиевъ го е оставилъ нарочно на Турция като бждеща руска придобивка. Въ основата си тоя упрекъ има за предпоставка бждеще съперничество между Русия и България, — съперничество, мисълта за каквото въ онова време на сънъ не можеше да дойде, а най-малко на Игнатиева, създателя на Велика България. Нека добре се забелѣжи, че въ случая въпроса не се касае за сждбата на Босфора и на Дарданелитѣ, за които руситѣ сж имали и иматъ старинни аспирации. Колкото се касае за Одринско, доста е да припомнимъ, съ каква настойчивостъ отстояваха турскитѣ делегати въ Лондонъ въ 1912—1913 години владението на гр. Одринъ, за да разберемъ, защо въ края на краищата графъ Игнатиевъ, за да тури чистъ по-скоро край на военното положение, се е съгласилъ да го остави на турцитѣ. Обаче относително бждещето на Одринъ говори най-убедително очертанието на юго-източната граница на Санъ-Стефанска България. Щомъ въ нея влиза клинътъ Бунаръ-Хисаръ — Люле-Бургасъ, който прекъсва и желѣзопътното съобщение на Одринъ съ Цариградъ, явно е, че сждбата му въ близко или далечно бждеще трѣбва да се счита предрешена въ полза на България.

За угода на Западнитѣ държави Санъ-Стефанския договоръ се нарече прелиминаренъ. Значи цѣлия договоръ подлежеше на ревизия, защото това иска Андраши въ съгласие съ Солсбъри, защото такава е волята на всемогнущия авгуръ въ Берлинъ. При това координирано настроение на западния свѣтъ, да се упорствува отъ руска страна, значи да се предизвика война срещу цѣла Европа, която изтощена Русия трѣбваше на всѣка цена да избегне. И се почватъ преговоритѣ за ревизия. Отъ начало се настоява и Русия приема, западната граница на България да се тегли съобразно съ принципа на народноститѣ, като се изключатъ отъ България небългарскитѣ населения. Това показва, колко повърхностни сж били познанията на европейскитѣ канцеларии по етнографията на Балкански полуостровъ, защото отъ народностно гледище тъкмо западнитѣ покрайнини сж най-чисто български,